

D ů v o d y:

Dle §u 89 zákona o soudní organisaci ze dne 27. listopadu 1896 čís. 217 ř. zák. nepočítají se do lhůt, tamže naznačených, dny poštovní dopravy. Jest pravda, že se platnost této zásady výslovně neomezuje na případy, kdy spisy byly k dopravě odevzdány tuzemskému poštovnímu úřadu, ale omezení to plyne z úvah právních a praktických. Dlužno především uvážiti, že poštovní úřad, nastupující v takových případech na místo podatelny jakožto soudního oddělení (soudního orgánu), jemuž přísluší, přejímají spisy, podávané stranami, stává se takto vlastně náhradním orgánem soudním, a jest samozřejmo, že jako takový může přicházeti v úvahu zase jen tuzemský orgán (úřad). Nelze dále pustiti se zřetele, že kdyby výhoda §u 89 zák. o org. s. byla přiznávána také podáním, odevzdávaným cizozemským poštovním úřadům, musilo by to platiti jako pravidlo, tedy pro veškeré cizozemské poštovní úřady, i ty nejvzdálenější, od nichž pošta dochází teprve po dlouhé době nebo nepravidelně; tu by však byla ohrožena právní jistota, kdyby měla v takových případech býti počítána a vyčkávána doba poštovní dopravy. Přímo nemožným by se to stalo tenkrát, když by poštovní styk s cizozemskem za války nebo z jiných důvodů byl přerušen. Nesmí se také zapomenouti, že poštovní razítka často jsou neznatelná a proto jest třeba konati šetření, by zjištěno bylo, kdy spis byl odevzdán poště. To při podání u tuzemského úřadu — alespoň z pravidla — nebývá nsnadno, ale mohlo by naraziti na překážky velmi značné a mnohdy i nepřekonatelné, jde-li o cizozemské úřady poštovní. Tyto úvahy vedou k závěru, že předpis §u 89 zák. o org. s. platí jen při tuzemské dopravě poštovní. Ježto v případě, o nějž jde, odvolání žalovaného bylo podáno na poštu v cizozemsku, nutno počítati dny poštovní dopravy do osmidenní lhuty k podání odvolacího spisu, a spis, došlý na soud po uplynutí této lhůty, jest opozděný a byl právem odmítnut soudem odvolacím. Této právní újmy mohl se žalovaný vyvarovati, kdyby byl podáním odvolání pověřil svého tuzemského právního zástupce, jemuž také rozsudek prvního soudu byl doručen.

Čís. 2343.

Tvrdí-li dědic, že se písemná závěť ztratila, a přihlásil-li se na základě závěti ústní, jež prý jest obsahem i časově totožna se ztracenou závětí písemnou, jest ho poukázati vůči dědicům zákonným na pořad práva.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, R I 209 23.)

K pozůstalosti po Antonínu H-ovi přihlásila se pozustalá vdova ze závěti a bratr a neteř zustavitelova ze zákona. O b a n i ž š í s o u d y poukázaly na pořad práva dědice ze zákona, r e k u r s n í s o u d z těchto d ů v o d ů: Dle §u 126 čís. 1 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., musí, kdož své nároky opírá o posloupnost ze zákona, proti dědici z posledního pořizení řádně učiněného a co do pravosti nepopřehého, vystoupiti jako žalobce. Ustanovení »co do pravosti ne-

popřeného» vztahuje se dle zákonitého pojmu pouze na písemné závěti. V tomto případě má se věc takto: Zůstavitel pořídil, jak svědky bylo potvrzeno, písemnou závěti ze dne 24. února 1919, v níž byla manželka ustanovena universální dědičkou. Tato závěť se ztratila, buďto, že byla při krádeži ze zásuvky odcizena nebo že byla zůstavitelem roztrhána. Předložená poslední vůle ze dne 31. května 1918 byla dědici ze zákona jako neplatná označena. Manželka zůstavitelova onu závěť ze dne 24. února 1919 zachovala v platnosti jako ústní poslední vůli. Co se tkne přísežně slyšených svědků poslední vůle, potvrdil jeden z nich, že zůstavitel opakoval v přítomnosti jeho a ostatních svědků, že ustanovuje svou manželku za universální dědičku celého svého jmění. Druhá svědkyně udala, že zůstavitel po přečtení písemné poslední vůle u přítomnosti ostatních svědků prohlásil, to je má poslední vůle, kteroužto já beze všeho donucení ustanovuji svou manželku jako universální dědičku. Třetí svědkyně poslední vůle potvrzuje konečně, že zůstavitel po přečtení poslední vůle prohlásil, že je s ní srozuměn. Jest správné, že písemnou poslední vůli nelze považovati za ústní poslední vůli, když zůstavitel měl úmysl učiniti písemnou poslední vůli (§ 584 obč. zák. a Nejvyšší rozhod. ze dne 14. února 1846, sb. z. s. 933) a ustanovuje § 722 obč. zák., že, když se listina ztratila, poslední vůle platnosti nepozbývá, pak-li lze prokázati náhodu a obsah této listiny. Dle udání tří svědků poslední vůle byli tito zároveň přítomni a slyšeli pronešení vůle zůstavitele. Poukazuje-li rekurs k tomu, že jedna svědkyně pouze udala, že zůstavitel prohlásil, že je s obsahem poslední vůle srozuměn, bylo ovšem záhodno, tuto svědkyni obšírněji vyslechnouti, jakým způsobem zůstavitel ústně prohlásil, že je srozuměn. Avšak teprve sporem bude možno rozhodnouti o tom, zda výpověď tří svědků poslední vůle ohledně předmětu je tak přesná, by bylo možno míti za to, že se jedná o ústní poslední vůli. Avšak ústní poslední vůle dle tvrzení vdovy byla řádně pořizena, a bylo tudíž právem rozhodnuto, že mají zákonní dědicové vystoupiti jako žalobci. Sluší tudíž teprve sporem rozhodnouti o tom, zda tato ústní poslední vůle je co do obsahu platnou.

Nejvyšší soud poukázal na pořad práva dědičku ze závěti.

Důvody:

Napadeným usnesením, jímž bylo potvrzeno usnesení prvního soudu, byl porušen zákon. V §u 126 cis. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. odstavec první se mezi jiným ovšem praví, že k popření práva dědického ten, kdož opírá svůj dědický nárok pouze o zákonnou posloupnost dědickou, musí vystoupiti jako žalobce proti dědici z posledního pořízení v řádné formě zřízeného, ale platí zde i předpis odstavce druhého téhož §u, na němž právě ustanovení prvního odstavce jest zbudováno, že totiž k podání žaloby sluší poukázati dědici, jenž, aby mohl uplatniti své právo dědické, musil by napřed vyvrátiti silnější důvod dědický svého odpůrce. Z toho plyne, že není vždy silnějším dědickým důvodem poslední pořízení proti dědickému nároku, opírajícímu se o zákonnou posloupnost dědickou, a tak tomu jest i v případě, o němž

tuto jde. Vdova přihlásila se k pozůstalosti svého manžela na základě ústního posledního pořízení, obsahem svým totožného s písemným jeho posledním pořízením, které se po sepsání jeho ztratilo, a učinila tak právě z té příčiny, že se na toto ztracené písemné poslední pořízení nemohla odvolati jako na právní důvod svého nároku dědického. Proti tomu se k téže pozůstalosti přihlásil ze zákona bratr zůstavitele a jeho neteř. Netřeba zabývatí se otázkou, zdali zvolený způsob dědické přihlášky vdovy by byl za všech okolností nepřipustným, ale tolik jest jisto, že vzhledem k tomu, že ústní pořízení, jež jest důvodem její dědické přihlášky, vzniklo dne 24. února 1919 s písemným posledním pořízením jejího manžela jednotným aktem tří, že dle spisu kromě všech obřadností písemného posledního pořízení bylo při jeho sepsání dbáno též náležitostí ústního posledního pořízení, platnost tohoto poslednějšího závisí na tom, zda listina o písemném posledním pořízení se ztratila náhodou; neboť kdyby nebyla tato okolnost prokázána, nepozbylo by účinnosti pouze písemné poslední pořízení, nýbrž následek ten by zasáhl také ústní poslední pořízení z té příčiny, že zůstavitel na rozdíl od písemného pořízení svou poslední vůli nijak zvlášť ústně neprojevil, takže domněnka odvolání písemného posledního pořízení mlčky předpokládána ve smyslu §u 721 a 722 obč. zák. by se týkala obou. Důkaz tento jest povinna provést vdova H-ová, která tvrdí, že se písemné poslední pořízení ztratilo, a proto jest její důvod dědický slabší než dědiců ze zákona. Jinak by postup vdovy H-ové byl přímým obcházením předpisů §u 722 obč. zák., jimž třeba při tvrzené ztrátě písemného posledního pořízení doplniti ustanovení §u 126 cit. cis. pat. a to proto, poněvadž otázka průvodní ohledně ztráty listiny sepsané o písemném posledním pořízení při odporujících si dědických přihláškách souvisí úzce s otázkou rozdělení úloh ve sporu, jenž má býti proveden. (Viz komentář Pfaff-Hofmann k obč. zák. II. díl, str. 659.) To přehlédl rekursní soud, jenž sice ve svém usnesení citoval § 722 obč. zák., ale opomenul vyvoditi z něho správné důsledky.

Čís. 2344.

Nepřipustnost pořadu práva pro mzdový nárok zemědělského dělníka, byl-li v kolektivní smlouvě (směrnících pro úpravu pracovních a námezdních poměrů čeledí a dělnictva zemědělského v Čechách na rok 1921) stanoven rozhodčí soud pro spory ze smlouvy námezdní, věc naň dosud vznesena nebyla a pořad práva vyhrazen ve smlouvě pouze proti straně, která by se nechtěla zachovati dle výroku rozhodčího soudu.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, R I 212/23.)

Žalobce (zemědělský dělník) domáhal se na žalovaném nájemci dvora vydání 5 q brambor, které prý mu přísluší dle kolektivní smlouvy jako součást mzdy, a projevil ochotu přijati místo 5 q brambor 700 Kč. Procesní soud prvního stádu, zamítнув námitku nepřipustnosti pořadu práva, vyhověl žalobě a vyvrátil námitku nepřipustnosti pořadu práva v důvodech: Námitka nepřipustnosti po-